

Porto Franco – Kristiansands kulturelle frihavn

I Kristiansand finner vi både kystkultur og maritim kulturhistorie og en stor flåte av godt bevarte kulturhistoriske fartøy. Dette er utgangspunktet for pilotprosjektet Porto Franco – Kristiansands kulturelle frihavn. Prosjektets ansikt utad er de gamle fartøyene, som blir et viktig blikkefang i havna. Målet er å vise hvordan kulturminner og kulturmiljøer kan brukes til næringsutvikling og å skape nye opplevelser – samt å se skipene i en større sammenheng i bybildet.

Kristiansand havn kommer til å gjennomgå store forandringer de nærmeste åra. Både stykkgodstrafikken og kontainertrafikken skal flytte. Det er planlagt en storstilt utbygging av boliger og kontorer. I denne situasjonen er det viktig å ta vare på bygninger og anlegg som er knyttet til tradisjonelle havneaktiviteter slik at de fortsatt kan brukes til nyttige formål. Dette skal pilotprosjektet Porto Franco bidra til.

Områdene gjennom Gravane og inn i vestre havn er av de mest attraktive i hele byen med henblikk på å skape ny aktivitet. Dette er byens kultursentrum. Vestre havn er også landsdelens fremste trafikknutepunkt. Det er en hovedutfordring å friste de mange reisende til å forlenge oppholdet sitt i byen og tilby nye, spennende opplevelser.

På Odderøya finnes en omfattende samling med forsvarsminner fra ulike epoker helt tilbake til da byen ble grunnlagt i 1641. For få år siden overtok kommunen øya fra forsvarret, og størstedelen er nå et offentlig friområde, mens kunstnere og kreative virksomheter har etablert seg i den nedre delen. Byens nye kulturhus bygges på Silokaia og et større areal inn mot kvadraturen er regulert til det nye Vest-Agder museet. Dette området skal nå bli hovedsete for den kulturhistoriske virksomheten i fylket, noe som vil kunne skape nye og spennende muligheter også for frihavnsprosjektet

Prosjektet

Skipene skal samles i en museumshavn, Kristiansands kulturelle frihavn, som skal utvikles til en felles arena for ulike opplevelser. Kristiansands store flåte av verdifulle fartøyer har nasjonal verdi, og de skal tas vare på gjennom fornuftig bruk. De flytende kulturminnene vil være en verdifull del av et maritimt, kulturhistorisk landskap.

Det er etablert et samarbeid mellom den maritime videregående skolen og flere av de mannskapskrevende veteranskipene. Skoledriften vil holde liv i havna også om vinteren når turisttilstrømmingen er liten. Prosjektet vil etablere et helårlig kultur- og skoletilbud om bord i fartøyene og i anleggene på land. Det legges også vekt på å videreføre sjømannsutdannelsen og praktisk håndbåren båtbyggerkunnskap ved å legge til rette for lærlinge- og praksisplasser. Videre vil prosjektet utvikle tilbud for regionens grunnskoler.

Fartøyene er mobile kulturminner. Prosjektet tar sikte på å bruke dem til å frakte turister til Sørlandets uthavner og andre deler av regionen. I utgangspunktet er prosjektet avgrenset til Kristiansand havn og Kristiansandsfjorden, men kulturminner, kulturmiljøer og landskaper i hele landsdelen vil bli brukt til reiselivsopplevelser.

Formålet med prosjektet er både å ta vare på den materielle og den immaterielle kulturarven. Spesielt legges det vekt på kompetansen som knytter seg til driften av fartøyene

Foto: Vest-Agder fylkeskommune

Foto: Vest-Agder fylkeskommune

som inngår i prosjektet – en kompetanse som spenner fra seilas av skværriggere og gå med dampfart, til det å skjøtte landskapet bl.a. ved å ha villsau på beite. Like vesentlig blir det å kunne sette i stand og vedlikeholde skip, båter, hus og tekniske anlegg etter antikvariske prinsipper.

Prosjektet Porto Franco vil vise sammenhengen og helheten i det maritime landskapet, med alle dets kulturminner, og se de flytende kulturminnene som en ressurs til å vitalisere den maritime kulturarven og bidra til å utvikle en levende og attraktiv havn i byen.

Prosjektet tar sikte på et tett og forpliktende samarbeid mellom forskjellige aktører og med utgangspunkt i lokale ressurser.

Bak prosjektet står Vest-Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune, Bragdøya kystlag, Fullriggeren Sørlandet, D/S Hestmanden, M/S Sjøkurs, Bredalsholmen dokk- og fartøyvernsenter Stiftelsens skøy og Vest-Agder museet

Kontaktopplysninger:

Vest-Agder fylkeskommune, Regionavdelingen,
Serviceboks 517, 4605 Kristiansand
Gunnar Eikli: tlf.: 380 74 595 / 918 87 677
epost: gunnar.eikli@vaf.no

Foto: Vest-Agder fylkeskommune